

# Esztergomi Lapok.

SZERKESZTŐSÉG:

SZÉCHENYI-TÉR (SZERENCSES-FÉLE HÁZ),  
HOVÁ A LAP SZELLEMI ÉS ANYAGI RÉSZÉT ILLETŐ KÖZLEMÉNYEK KÜLDENDŐK.  
KÉZIRATOK NEM ADATNAK VISSZA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP ÉS CSÜTÖRTÖKÖN.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:  
Egész évre ————— 12 K.  
Fél évre ————— 6 K.  
Negyed évre ————— 3 K.  
→ EGYES SZÁM ÁRA 12 FTL. ←

KIADÓHIVATAL:

SZÉCHENYI-TÉR (SZERENCSES FÉLE HÁZ)  
HOVÁ AZ ELŐFIZETÉSI PÉNZEK KÜLDENDŐK.  
HIRDETÉSEK  
ÉS NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEK A KIADÓHIVATALBAN  
VÉTELNEK FEL.

## Október 6.

A magyarnak egyedüli védelme valamikor a kard volt. Ma pedig az alkotmányos törvény. A kardot és annak ellenállhatatlan erejét a Hit acélozta. A hit: bizni a Hadurbán, a mindenek Alkotójában, bizni a nemzet jogainak érvényesülésében és az ősek tiszta erkölceinek az utódok által megőrzött tradícióiban. A kard uralmát később az alkotmányos törvényuralma vette át. Az alkotmányos törvény erős vár, erősebb, mint a gránit kövekből rakott bástya, biztonságosabb mint a legélesebb kard, mert alapját a nemzet- és uralkodója között az ősi erények által létrehozott s fentartott szolidaritás biztosítja. Ezek mellett még egy erős vára van a magyarnak: A szabadságot elvérzett martyroknak megszentelt emlékezete.

Nehéz időköt élünk és eme nehéz időkben két kötelesség vár reánk. Az egyik: Ragaszkodni a nemzet jogait őrző alkotmányos törvényeinkhez, a másik: Fentartani és fokozni a hazafias érzületet, a honszerelmet felejthetetlen és mindig fájó emlékeinek felújításával.

Ezelőtt ötvenhat esztendővel, 1849. évi október 6-án tizenhárom magyar szabad-

sághóst itélt golyó- és kötél halálra a leg-szentebb emberi jogokat labbal típrő önkényuralom.

A nemzet tizenhárom vértanúja halálának holnap lesz az ötvenhatodik évfordulója.

Emlékezzünk! Templomba magyar! Áll még a Hitnek megszentelt oltára és áldozatra vár. Áldozzunk előtte!

Él még szíveinkben honszerelem, egy tisztult, magasztos érzés, ezzel boruljunk le a gyászba vont katalak előtt és bizó imában fohászokdjunk a Mindenhatóhoz, hogy segítse meg a magyart!

Nem magyar ember az, aki holnap nem ünnepel, mert a holnapi nap a legszebb ünnepe a magyarnak.

Ünnepeljük e napon azt a bizonyos tény, hogy a Szabadság egy szent Ige, mely örökké él s bár a pokol ezer ördöge ármánykodik ellene és bár milliók élete vész el annak védelmében, az ármány és a vérnek tengere még tartósabb életet biztosítanak számára.

Október 6-án újból emlékezettel hozzuk ezt ezzel a jelszóval:  
Emlékezzünk!

## Reménykedjünk!

Esztergom, okt. 4.

Tagadhatatlanul nehéz időköt élünk. A válság mely immár másfél év óta tart, közgazdasági életünkben olyan káros nyomokat hagyott hátra, hogy be kell látni, miszerint a helyzet megoldása, ésszerű, okos megoldása, igen sürgős szükség lehet ennek az országnak.

Nem akarunk mi politizálni, de ahhoz politizálás nélkül is jogunk van, hogy ennek az országnak nyugodalmat követeljünk mert csakis a nyugalom biztosíthatja az eredményes munkát, csakis ez segítheti elő a fejlődés követelményeinek érvényesülését.

Ha vannak jogok amiért mindent kockáztatni érdemes, úgy bizonyára szent és feltétlenül tiszteletet követelő jog a sajtónak a szabadsághoz való joga is, miből természetesen folyik, hogy a sajtó organumai, mint megannyi őrszemek, becsületes kötelességet teljesítenek a többi jogok védelme érdekében.

Ez a kötelesség parancsolja nekünk, hogy midőn az ország helyzetét épen a létalapját képező közgazdasági érdekek sérelme következtében látjuk aggodalmat

## AZ „ESZTERGOMI LAPOK” TARTALMA.

### A pokol barlang.

(Folytatás és vége.)

— Na látja. Akkor éjfél tájban amugy trakkosan vonatra ült és ment egynesen a tengerpartra. A podgyászát is úgy kellett utána küldeni. Senkitől se bucsuzott. Egyszerűen hajóra ült és elvitorlázott az oroszánok közé. S mikor két év múlva visszajött és kérdezték tőle, hogy miért utazott oly melegibe, azt felelte: Hát ezon az estélyen a sok simamodoru, veszedelmes ember közt az az impressziom támadt, hogy mégis csak jobb az egy-nes szándéku, becsületes oroszánok közt és közéjük menekültem.

Gergely Tamás sóhajtva mondta:

— Furcsa ember az az ember...

Szenttelekyné kijavította:

— Mondja inkább, hogy az igazi ember...

Hátul a társaság újra zajongani kezdett. A vezetők bahonás félelme átragadt rájuk is és aggodalmasan kiabáltak a főispánné felé:

— Elég, elég, méltóságos asszony; nem jó kísérteni az Istent!

— Na, még egy kissé — biztatta Szenttelekyné a társaságot. Itt vagyunk mindjárt. Különben is, aki az urak közül nem akar velem tartani maradhat.

A következő pillanatban a sötétség elnyelte karcu alakját.

Gergely Tamás, aki közvetlen a nyomába volt sietve igyekezett utána. A sötétség azon-

ban, amelyet a fátylák fénye alig tudott elosztatni, egészen elfődte az asszonyt. Gergely Tamás szemrehányóan kiáltott utána:

— Méltóságos asszony, álljon meg! Gunyos kacagás felett a kiáltásra. Még gunyosabb, kegyetlenebb volt a szokottnál s ahogy a szikláfalak csattogva visszaverték, bátran lehetett volna sikoltásnak venni!

Gergely Tamás tanácstalanul állott meg. Nem mert a sötétben előremenni és rémülten kiáltozott vissza a társaságnak:

— Uraim, uraim, jöjjenek! A méltóságos asszony eltűnt.

A társaság kedvetlenül törtetett előre. A fátylások tömörültek és a kirándulók egy csapatban haladtak tovább. A barlang éjszakai homályában egyre mélyebbre nyomultak. A főispánné nem találták sehol. Gergely Tamás igazgatótan bámult bele a tátongó sötétségbe.

— Hiszen nem mehetett messzire — dagdoga rémülten — fátylavilág mellett is alig lehet itt látni.

Egyszerre rémülten ugrott vissza. Óriási örvény ásitott előtte. A borzalomtól halottfőhár lett, amint ott állott a mélség szélén. Csak egy lépést tett volna még és elnyelte volna az örvény: a pokol.

A társaság borzongva hátrált meg. A vezetők keresztet vetettek magukra és visszafordultak. Most már csak visszafelé az út.

— De hol a főispánné?

A kirándulókat megdermesztette egy sötét sejtelen. Amint ott ásitott előttük a mély-séges örvény mint a megsemmisülés torka, sötét sejtelmük, mint a legrémesebb valóság me-

redt eléjük. Ez a mélység nyelte el a főispánnét. A pokol!

A vezetők nem akartak tovább maradni e helyen. A félelem és borzalom menekülni készítette őket a rémséges hely közeléből. A társaság kénytelen volt visszafordulni.

De nem adtak föl minden reményt. Talán még ráakadhatnak. Valószínűleg utközben valahogy elhaladtak mellette s a sötétségben nem tudták észrevenni. Talán csak egy kisebb mélyedésbe bukott bele és az esés következtében csupán elvesztette az eszméletét. Ettől a reménytől sarkalva aztán szinte szaladva bugdácsoltak végig a visszavezető uton. Voltaképpen csak a lelkiismeretüket nyugtatták meg ezzel is.

És mikor végre kiértek a Pokol-barlang nyílásához és arczukat megcsapta az üde, tiszta szabad levegő még a Gergely Tamás szeméből is kiragyogott az élet gyönyöre. Az izzadt arczáról meghatottan törülte le a verejtéket és fohászokdva sóhajtott fel.

— Végre kint vagyunk!

Csak percekkel később tértek újra öntudatra. Bénító ridegséggel merült eléjük okkor a kérdés:

— Mi van a főispánnéval? Odavesszett volna?

Ezalatt a társaság másik része is kivergődött a purgatóriumból. Szenttelekyné főispán kötődve szolította meg Gergely Tamást:

— Nos, hol van a feleségem, hová dugtad?

Gergely Tamás halotthalavány lett. Szó nem jött az ajkára, csak a Pokol-barlang nyílása felé mutatott reszkető jobbával. A főispán

keltőnek felemeljük szavunkat az annyira óhajtott béke- és nyugalom érdekében.

E részben aligha találkozunk elfogultsággal. Beleunt a kinos állapotba mindenki és a józan kibontakozás olyan közóhaj, amellyel számolni kell.

Napjainkban veszedelmes dolognak látszik minden olyan törekvés, melynek célja a felfordult helyzetnek orvoslása.

Ez nem is csoda. Minden egyes nap újabb szenzációt teremt és mindjobban összebogozódik a csomó, melynek szétbontásán egy nemzet fáradozik. E közben milliók ajkán él az óhajlás, vajha vége lenne a herce hurcának!

A kibontakozás módjára nézve mi volna más, ami jobban megfelelné a közóhajnak, mint az, hogyha valahára békés helyzet állana elő.

Tudjuk mi nagyon jól, hogy azok, akiket a nemzet bizalmasaiul választott, szívvél és lélekkel rajta vannak azon, hogy a béke és nyugalom helyre álljon, de azt is tudjuk, hogy rettenetesen nehéz feladat előtt állanak, mert oly kötött marsrutával vannak ellátva, hogy attól eltérniük lehetetlen. Járják tehát a kijelelt utat szakadatlanul s nem az ő hibájuk, hogy eddig eredményt nem értek el.

De végre is mi lesz tehát! Az amugy is szegényedő ország helyzete mind rosszabb lesz. A vám és a kereskedelmi szerződések lejárnak és provizorius állapot áll elő. Számos törvényünk mint pl. az ipartörvény, sürgős revízióra szorul és nincs képviselőház, mely végre közmegegyezésre tárgyalná; sok sok üdvös törvény-javaslat vár megalkotásra és egy sem tárgyalható, az államháztartás mérlege már is megbillent az adók megtagadása által és hovatovább beáll a fizetőkép telenségnek mérhetetlen kára.

Minek folytassuk tovább fejtegetéseinket, hiszen a mi szavunk ereje nem ér fel

érthetetlenül bámult rá. A bácskai aztán megemberelte magát. Reszkető szóval, tragikus hangon beszélt el az esetet.

A társaságot megdermesztette a hír. A főispán kétségbeesetten nézett a vezetőik után, aztán a társaságnak néhány tagjával maga indult a felesége fölkeresésére. Hasztalan volt minden. A főispánnét elnyelte örökre a rettenetes Pokol-barlang.

Szentteleky főispán, gavallér főúr ezután a szerencsétlenség után teljesen visszavonult birtokára. A felesége lelkiüdvéért miséket mondatott és teljes magányosságban áldozott a boldogtalan asszony emlékének. Négy hónapra ez eset után valahonnan egy afrikai tengerparti városból aztán levelet kapott. A levél külsején Gimoth Sándornak, a híres oroszánvádasznak erőteljes kézírása ékeskedett, belül azonban finom női kéz pörgette a gyöngysorokat. A levél így szólt: Drága barátom! Ime mostan az ön özvegye szól önhez valahonnan egy másik világból. A pokol-barlang szerencsétlen áldozata az ön özvegye csakugyan eljutott a pokolba, az elkárhozásba és most is vergődik a Gimoth Sándor karjai között az afrikai nap égető heve alatt — boldogan. Nem kérek bocsánatot azért, amit tettem. A pokol-barlang komédiáját magam készítettem elő. A maga érdekében tettem. Mert megszökhettem volna Gimothal másképp is. De nem akartam gyalázatot hozni öre.

Pakots József

odáig, ahol egyetlen szó boldogságot, vagy boldogtalanságot támaszt.

Mi csak reménykedjünk tovább. Lehet, hogy a közeli jövő már áldást hozó lesz és Magyarország népe ismét örülhet a békének és nyugalomnak.

Reménykedjünk s ami fő, türelemmel bizzunk!

Petur.

## Szüreti gondolatok.

Esztergom, október 4.

Benne vagyunk a szüreti idényben. Az Isten nem osztotta ugyan túlbőven az áldását, de azért adott annyi termést, amennyinek felhasználása is nagy gondot ad. Mai napság pedig sok gondot ad a bornak értékesítése. Hiszen minden perczen halljuk a szőlős gazdák ajkairól a panaszt: Van borunk, de nincs ára és még a tavalyi iránt sem érdeklődött senki! Azután bizonyos irigységgel telt kifakadásokat is kell hallanunk eképen: Más vidéken ára van a bornak és nem is tudnak annyit termelni, amennyit keresnek.

Hja, mindennek meg van a maga oka. A jó bornak nem kell czégér, nem úgy értendő, hogy amely korcsmában jó bort mérnek oda a fogyasztók külön reklam nélkül is eljárnak, hanem úgy, hogy minden borvidék gazdaközönsege igyekezzék jó és kifogástalan bort tartani, mert csakis úgy adhatja el a készletét, hogyha a vevőközönseég tudja, hogy amit kínál, az tényleg jó is.

Esztergomban, és a vidéken vannak gondos és gondatlan szőlősgazdák. A gondos gazdánál tiszta a pince és kifogástalan a bor és annak edénye, a gondatlan gazdánál tisztátalan bor jut tisztátalan edénybe. Ezzel azt akarjuk mondani, hogy igen nagy azoknak száma, akik nem fordítanak gondot a borené nyek tisztaságára és a bornak okszerű kezelésére. E miatt azután a gondos gazdák szenvednek kárt, mivel a termelők iránt való bizalmat mindig az általános tapasztalat szüli.

Hogy jó borunk legyen — mondotta néhai Babó, az európai híró borász — első feltétel, hogy tiszta edényeink legyenek, második feltétel pedig a tiszta, okszerű borkezelés.

Mintha csak a nagy Goethét hallanánk aki egy alkalommal a gyermeknevelés érdekében hangoztatta szavát eképen: Hogy jó gyermeket neveljünk, neveljük első sorban a szülőket!

Az a mi termelőinknek a baja, hogy nem mindnyájan törekednek azon közös cél felé, hogy az esztergomi boroknak elismert nevet biztosítsanak, holott e nélkül soha, de soha nem jutunk oda, ahol már is híressé lett eddig alig ismert borvidékeink jutottak.

A hiba ott van, hogy a kistermelők mit sem adnak arra, hogy boraik teljesen kifogástalanok legyenek. Tíz, tizenöt hektoliter borukat beszűrik akármilyen hordóba azzal a gondolattal, hogy a boron oly gyorsan adhatnak, hogy az rövid állástartama alatt nem vehet magába semmiféle káros anyagot, vagy illatot. Hát az csak természetes, hogy ez a feltevés egyike a leggyarlóbbaknak, mert bizony a dohos, penészes hordóba szűrt mustból soha jó bor nem lesz és ha jön a vásárló — nem is említve a szakértő kereskedőt, — a nyakán hagyja a romlott italt, vagy olyan árat ad azért, ami még azt a fáradságot sem éri meg, amibe a szőlő munkája került.

A kisgazdákon van a sor, hogy levetkőzzen ezen rossz szokásukat és ez által az esztergomi borok jó hírét állandóan biztosítsák.

Gasda.

## HIREK.

— **Naptár.** Csütörtök — október 5 — Róm. kath.: Placid vt. — Prot: Jolántha, — Gör. orosz (sept. 22) Főka pk. — Izr. Tischtri 6. — Nap kel: 6 óra 4 p. nyugszik 5 óra 31 p. — Hold kel: 1 óra 20 p. nyugszik 10 óra 44 pkor. Időjárás: Változóan felhős szeles idő várható, később derülés és hőemelkedés.

— **A király nevenapja.** Tegnap volt a király névünnepe. Mi is ünnepeztünk. A hivatalos megye és város misét hallgatott a főszékesegyházban és az állami épületekre kitűzték a trikolorót.

— **Nyugalomba vonuló törvényszéki elnök.** Mint megbízható helyről értesülünk, törvényszéki elnök nagyérdemű elnöke Pulay Géza curiai bíró nyugdíjaztatása iránti kérvényét az illetékes helyre benyújtotta s így a kir. törvényszék és az ennek kerületében levő kir. járásbírók élén elfoglalt díszes, de egyúttal sok gonddal és felelősséggel egybekötött állásától már nemsokára megválk. Habár teljes méltánylást is érdemel az, hogy a törvényszék elnöke előrehaladott korára és gyengélkedő egészségi állapotára való tekintettel, 40 évet meghaladó jelentékeny közéleti tevékenység után a jól megérdemelt nyugalomra vágyik, — mégis azt hisszük, hogy velünk együtt a tisztelők nagy sokasága, de különösen a vezetése és felügyeletére bízott kir. bíróságok személyzetének minden egyes tagja élénk sajnálkozással vesz tudomást a pártatlanságáról és igazságérzetéről széles körben ismert törvényszéki elnök, illetve jóakaratu és humanus hivatalfőnök nyugalomba vonulásáról. — E helyen említtük meg, hogy a törvényszéki elnök felsőbb helyen engedélyezett 14 napi rendkívüli szabadságidejét már megkezdte melyet értesülésünk szerint Abbáziában fog eltölteni. Erre az időre a törvényszék vezetését Hegymeghy László kir. törvényszéki bíró veszi át, ki e végett szabadságidejét megszakítva, szolgálattelepre a mai nap megérkezett.

— **Közygűlés.** Esztergom szab. kir. város képviselőtestülete ma délelőtt 10 órakor rendes közgyűlést tart, az alanti tárgysorozattal. 1. Grof Csáky Károly váci püspök úr válasza a valóságos belső titkos tanácsossá történt kinevezetése alkalmából hozzá intézett üdvözlésre. 2. Grof Majláth Gusztáv erdélyi püspök úr válasza hozzá intézett üdvözlésre. 3. A vármegye törvényhatósági bizottságának határozata Szent István király emlékünnepeinek méltó megünneplése tárgyában. 4. Tanácsi előterjesztés a zenével egybekötött táncmulatságok engedélyezéséről és azok után fizetendő díjakról szóló szabályrendelet megalkotása iránt. 5. Ugyanaz a városi tisztii nyugdíjalap kamatainak felhasználása tárgyában. 6. Ugyanaz a városi közpénzek elhelyezése tárgyában. 7. Ugyanaz a legtöbb adót fizető képviselők 1906 évre érvényes birandó névjegyzékének kiigazítása tárgyában. 8. Az esztergomi önkéntes tüzoltó egyesület előterjesztése az általa létesíteni szándékolt önálló tűzjelző telephon ügyében. 9. Polgármester előterjesztése a szénkének-raktár áthelyezése tárgyában és apróbb ügyek.

— **Tanulmányi kirándulás.** A helybeli főgimnázium tanári kara minden alkalmat felhasznál arra, hogy a tanulók szépjézékét az iskola falain kívül is fejlessze és hogy az iskolában tanultakat a diáksággal szemléltető módon is megismertesse. E cél elérésére a gimnázium 70 tanulója Dombay Narcisz, Gratzer Pius és Bagyary Simon tanárok vezetése alatt f. hó 3-án tanulmányi kirándulást rendezett Budapestre. A diákok itt reggel megtekintették a főváros nevezetességeit, többek között a budai koronázó Mátyás-templomot és a „Szent Jobb“-ot, melyet minden diák külön is megszemlélte, majd a királyi palota termeit tekintették meg. Ezután a nemzeti muzeumba vonultak, hol a képtárban gyönyörködtek, majd megnéz-

ték a parlaltak és v vonattal hasznos ki kat tettaz szempontjá ként csak tervezett k cziót haszn szetesen ni lás napja van néhány mindeneset Budapest szülőben és tiltva, azt lehetett me lehetett tu fogják e er Hogy a tü reneseje a sem vállalh eselleges ti akaratukon megbe, amin ményei leha történt ez mult és iga umunk egyé tanári kara, esetleges tü Ez mindene

— **Eg** hangoztatás országban, nán, amig eredő neme érdekü köt lesz. Ha a s ferdeséget a igazságos k és száz emb sajtó embere látott, — be a nagy álta orvoszere v nál természé hiszen a vi — a személy Vannak fős a miatt akad dekü cikkünk nevet sem ban mondva erre, nem tu kitalálni) elé tott a nyak felelős szerl tette egy h viszonyát a rangban jóva felemlítette, tanár fűzfa szólnak és e az iskola ter nevet nem e neje eszterg Adorján azon a baksis meg lent, — t. i. hogy nem ép olyanokkal b baksist is elto barát szó a A cikkben t a vendég me vendéglátó h hogy hadd lá barátjukat. A

ték a parlamentet honnan az állatkertbe rándultak és végül a 6 ó. 40 perczkor induló személyvonattal hazautaztak. A minden tekintetben hasznos kirándulás mindenestre jó szolgálókat tett az ifjuság tapasztalatainak kibővítése szempontjából és elég jutányos is volt, mert fejésként csak 4 koronába került. Hogy a márrégen tervezett kirándulásra a mostani szüreti vakációt használta fel a tanári kar, ahhoz természetesen nincsen szavunk, de hogy a kirándulás napja éppen f. hó 3-ára esett, ahhoz már van néhány megjegyzésünk. A vezető tanárok mindenestre tudták azt, hogy f. hó 3-ára Budapesten nagyszabású demonstráció volt készülében és hogy ez a demonstráció be lett tiltva, azt egész határozottan csak f. hó 3-án lehetett megállapítani. De még ezen napon sem lehetett tudni, vajjon a tilalom dacára nem fogják-e erőszakkal megtartani a tüntetéseket. Hogy a tüntetés elmaradt ez mindenestre szerencséje a kiránduló diákoknak, mert senki sem vállalhatott garanciát az iránt, hogy egy esetleges tüntetés alkalmával, nem keverednek-e akaratukon kívül valamely demonstráló tömegbe, aminek valószínűleg végzetes következményei lehettek volna. Hogy semmi baj nem történt ez kizárólag a pusztá véletlenül mult és igazán csodálkozunk, hogy főgymnasiumunk egyébkor annyira előrelátó és derék tanári kara, hogy tehetett ki 70 diákot egy esetleges tüntetés gyászos következményeinek. Ez mindenestre magyarázatra szorul.

— **Egy sajtóper epilógusa.** Ismét annak hangzatosával kezdjük, hogy nálunk Magyarországon, nagyon sok viz fog lefolyni a Dunán, amíg a sajtó hivatásával és hivatásából eredő nemes intencióival, — továbbá közérdekű kötelességeivel mindenki tisztában lesz. Ha a sajtó valamely eseményt, ügyet vagy ferdeséget a közérdek szempontjából szigorú és igazságos kritika tárgyává tesz, rögtön száz és száz ember akad a ki ezért vetot kiált a sajtó embereire, holott az, ami nyomdafestéket látott, — becsületes sajtószolgálat mellett — a nagy általánosságnak feltétlen szüksége és orvosszere volt. A közérdekű cikkek megírásánál természetesen nem nélkülözhetők — mert hiszen a világon mindent az ember mozgat — a személyek sem. Akárcsak a szindarabban. Vannak főszereplők és statiszták. És nekünk a miatt akadt sajtóperünk, mert egyik közérdekű cikkünknek statisztája — pedig ez még nevet sem nyert — megharagudott, — jobban mondva kiugrott. Ki az ördög piszkálta erre, nem tudjuk, (Bár, ha akarjuk, nem nehéz kitalálni) elég az hozzá, hogy sajtóper akasztott a nyakunkba. „Tévesztett utak“ címmel felelős szerkesztőnk ugyanis kritika tárgyává tette egy helybeli tanárnak bizonyos baráti viszonyát a nálánál társadalmi szempontból rangban jóval alul álló személyekkel s közben felemlítette, hogy erről a viszonyról az illető tanár fűzfa-poéta diákjai verses rigmusokban szólnak és e miatt egy két nebulónak szűk lett az iskola terme. A cikkért — ismételjük, hogy nevet nem említettünk — Adorján János és neje esztergomi lakosok sajtóper indítottak. Adorján azon kitételeket találta sértőnek, hogy a baksis meg nem engedett haszonszerzést jelent, — t. i. a cikk azon nézetet fejezte ki, hogy nem éppen helyes, ha egy tanárember olyanokkal barátkozik, akik még nem is régen baksist is eltogadtak. — továbbá, hogy a házi barát szó a panaszos nevének erényeit sérti. A cikkben tudniillik az állott, hogy amikor a vendég megérkezik, a meg nem nevezett vendéglátó háznál kinyitják az ablakokat, hogy hadd lássa a világ az ő saját külön házi barátjukat. A komáromi kir. törvényszék a

vél sérelmeket becsületsértésnek minősítette s ezt ítéletben kimondván, felelős szerkesztőnk, mint szerzőt, 150 korona pénzbüntetésre és a felmerült eljárási költségek viselésére ítélte. — Az ítéletet természetesen, a kir. táblához felebbeztük, hol is — az I. fokú döntés helyben hagyatott. Hja, ebbe nem lehet belenyugodni. Mi ugyanis úgy gondolkodtunk, hogy legkevesebb neheztelni valója a panaszosnak van, mert hiszen ő csak névtelen statisztika volt, és ha valakinek panaszra joga lehetett, ez csak a meg nem nevezett tanár, ergo semmisségi panaszal élünk a hazai legfelsőbb bírósághoz. *A magyar kir. Curia f. évi szeptember 20-án tartott. ülésében tárgyalta panaszunkat és kimondotta hogy a „Tévesztett utak“ c. cikkben az Adorján János és neje által incriminált vádpontok fel nem találhatók, vagyis rájuk nézve a cikkben sértő kitétel nem foglaltatván, a kir. törvényszék és tábla egybehangzó ítéletei megsemmisítendőek voltak és felelős szerkesztőnk a vád és következményei alól felmentette.* Szomorúan állapítjuk meg ezen tényből azt, hogy 1. a provokált férfiúnak kellett volna ellenünk sajtó pert indítania, 2. hogy az ugratás t. i. teljesen a statisztika szerepére utalt személyeknek ugratása, rosszul sikerült, 3. hogy végül nem mindig jó az I. és II. fokú ítéleteknek szívből örüdeni. Erdekes volt e dologban a *Szabadság* szereplése is. Hiven betöltötte a fogadatlan prókátor szerepét és valóágos dühgörsök kizozták a becsület védelmére (?) irt cikkeiben, amelyekben rettenetes méreggel támadta felelős szerkesztőnk védőjét *Berényi Zoltán* dr. ügyvédet is. Mi volt a célja ezzel, legyen az ő különleges titka. Nekünk egy igazunkkal több van, dr. Berényinek pedig egy sikerével több. Sérteni éppen a panaszosokat nem akartuk, ennek annak idején azonnal kifejezést is adtunk és most, mint jó morált, feljegyezzük, hogy a közérdek védelmében a végső ítélet meghozatala előtt *elértük a kellő eredményt.* A kir. Curia ítéletét legközelebb leközöljük.

#### Nemes Szlávy István. †

Amilyen az egész élete volt, olyan volt a halála is: csendes. Régóta betegeskedett már és szerető családjának odaadó ápolása tartotta eddig is életben. Szívbajos ember volt. Kerülnie kellett a zajosabb összejöveteleket és szigorú életrend szabályozta minden eselekvését. A végzet azonban ezen elővigyázati rendszabályok mellett is ott ólálkodott mögötte és f. hó 1-én elszólította az élők sorából Nemes Szlávy István ritka derék ember volt, mint majdnem minden olyan egyén, a ki a szabad természet ölen tölti el életét és megtanul tisztán gondolkodni, megtanulja tisztelni az Alkotót, aki a természetet virágos mezbe öltözteti és aki egyformán óvja a legparányibb növényt ép úgy, mint a százados tölgyet. A megboldogult kora ifjuságától fogva a gazdasági pályán maradt és mint a Héderváry grófi nradalom gazdatisztje ment a megérdemelt nyugalomba, de ekkor sem pihent, jobban mondva nem hagyták pihenni azok, akik ismerték kristálytisztá jellemét és puritán becsületességét. Nyugdíjaztatása után a már rég megboldogult fogyasztási szövetkezet hívta meg pénztárnokának, majd pedig a szövetkezet hitelbankká alakulván át, ugyanannál ez év tavaszáig viselte a pénztárnoki tisztet. A folyó év tavaszán már nagyon erőt vett rajta régi baja és felmentését kérte. A Hitelbank, méltányolván hosszas és eredményes szolgálatát, fel is mentette őt és gondoskodott nyugellátásáról is. Azóta folyton családja körében teljes-n otthonának élt s bár baja egyre súlyosbodott, halála előtt pár nappal még kivitette magát galagonyási szőlőjébe. Talán az őszi hervadás szemlélete is

siettetette halálát. . . Vasárnap reggelre elszenderült csendesen, nagy bánatba ejtvén a hozzá igaz szeretettel ragaszkodó legjobb hitvest és példás életű gyermekeit. Haláláról gyászoló családja a következő szomorú jelentést adta ki:

„Alulirottak fájdalommal telt szívvel tudatjuk, hogy a feledhetlen jó férj, atya, nagy- atya és após Szlávy István nyug. urad. kasznár és az Esztergom-vidéki hitelbank részv. társ. pénztárosa Esztergomban, 1905. október 1-én reggel 4 órakor, példás önfeláldozó életének 71-ik évében elhunyt. A boldogult 1905. október hó 2-án d. u. 3 órakor fogjuk a gyász- házból (Simor János utca 546) a kir. városi temetőben a róm. kath. egyház szertartása szerint örök nyugalomra helyezni, az engesztelő szent mise-áldozatot pedig 1905. október hó 3-án d. e. 9 órakor fogjuk a kir. városi plébánia templomban a Mindenhatónak bemutatni. Esztergomban, 1905. október hó 1-én. Örök hálánk, szeretetünk kíséri utolsó nyug- helyére, — áldást, békét esdünk a Mindenhatótól drága hamvaira! üzv. Szlávy Istvánné szül. Forstner Matild neje. Szlávy Mariska férj. Grimm Györgyné, Szlávy Elemér dr. Szlávy István dr., Szlávy Aranka férj. Vaszary Antalné, Szlávy Matild férj. Dobó Jenőné gyermekei. Grimm György, Vaszary Antal, Dobó Jenő vejei. Grimm György, Grimm Pistike, Grimm Sándorka, Vaszary Erzsike, Vaszary Aranka, Vaszary Klárka unokái.“

Szlávy István temetése hétfőn délután nagy részvét mellett ment végbe. Koporsóját elborították az emlékezet virágai, a virágok melyeket egész életében szeretett. . . Isten nyugosztalja!

#### — Előnyös villaépítkezés Kovácspatakon.

A Kovácspatak nyaralótelep igazgatóságának sikerült egy olyan építkezési vállalatot megnyerni, a mely hajlandó mindazoknak, akik a kies fekvésű és nagy jövőre hivatott Kovácspatak nyaralótelepen már villatelekkel bírnak, vagy ilyent megszerezni szándékoznak, hogy minden pénz nélkül, egy tetszés szerinti, modern és szilárd kivitelű villát, 2—3 hó alatt, de legfeljebb jövő májusig, felépíteni. Az építkezési tőke olyan részletekben fizetendő vissza, a mely arányban áll a villa évenkénti jövedelmezőségével és miután az eddigi tapasztalatok szerint Kovácspatakon, különösen kisebb 2—3 szobás villák igen keresettek, tehát már az első évben is biztosítva van a törlesztési kvóta és legfeljebb 10—12 év alatt a villa, a telektulajdonos birtokába megy át ingyen. Ennél fogva tehát, különösen hivatalnokok, orvosok, tanfériak és mindazok, a kik szokás szerint évente néhány hónapon át családjakkal nyaralni szoktak, minden megerőltetés nélkül, csupán évi lakbérük egy részének ezen célra való fordításával, villatulajdonosokká válhatnak, s míg az előidényben, május—június hóban, midőn Kovácspatakon a természet legremekebb, a villát maguk lakhatják, addig a főidény alatt, midőn a fővárosi közönség tömegesen látogatja ezen kies szép helyet, azt jó pénzért bérbe adhatják. Az eladó kovácspataki villatelkekre nézve, melyek rendszeresen felmérve, különféle nagyságban szép és nagy fákkal erdőszült tájékon, jutányos áron, részletfizetésre is kaphatók, minden további felvilágosítással készségesen szolgál az esztergomi helyi csavargözös r. társulat igazgatósága, mint a kovácspataki nyaralótelep tulajdonosa. (Érdeklődőknek legcélszerűbb megkeresésüket a fenti cím alatt levélben beküldeni.

— („Forcsa.“) A minap meghalt egyik helybeli magánintézet derék tisztviselője. Az intézet régi szokás szerint ki akarta tüzni a gyászlobogót arra a házra, melyben az intézet székel. A kegyelet azonban hajótörést szenvedett a háziur „forcsa“-ságán, aki nem engedte meg, hogy a gyászlobogó kitűzessék. Eljárását — ha igaz — két hatalmas indokkal tette

plauzibilissé. Először: mert az ő házában senki meg nem halt, (no ez „forcsa“ ugyan, de igaz, mert a haláleset tényleg nem ott következett be,) másodsor: mert szeles idő lévén a gyászlobogó lengése közben leverheti a maltert háza faláról (ez már nem éppen igaz, de „forcsa“) Bizony, bizony nagyon is „forcsa“!

— **Sajtóperek.** Az ismert Dvihalny c/a Bártfay sajtóperben f. hó 2-án hirdette ki a komáromi kir. törvényszék a kuriától leérkezett immár jogerős határozatot, mely helybenhagyta az alsóbiróságok által kimondott és két heti fogházbüntetésre szóló ítéleteket. A kir. ügyész mindjárt ott is akarta marasztalni Bártfay Gézát, ki azonban két heti halasztást könyörgött ki, mi meg is adatott néki. Ilyenformán tehát két gyenge hetek múlva már meg fogja kezdeni a „Szabadság“ szerkesztője a szabadságvesztés hús napjait.

A szintén közismert Dr. Burián c/a Bártfai sajtóperben f. hó 3-án tartotta meg a felelős vezetői főtárgyalást a győri ítélő tábla és nagyon természetesen helybenhagyta a komáromi kir. törvényszéknek egy havi fogházra és egyéb mellékbüntetésre szóló ítéletét. Ilyeténképpen eme ügyben is közel már az idő, midőn ismét szabadságot fog veszíteni a „Szabadság“ szerkesztője.

(Folytatása következik)

— **Csendőlet Kőbölkuton.** Kőbölkutról jelentik: Mult vasárnap véres eset színhelye volt Hogenbuk Ferenc kocsmájára. A kocsmahátulso szobájában idogált ifju Szauder István az odaváló csendőrök társaságában. Egyszerre belépett Valent Lajos tűzérszakaszvezető Bolyán János rokonával és szintén bort kért. A kocsmáros azonban rájuk rivalt: „Takarodjatok ki mert ez a Bolyán azon alkalommal, midőn Kardhordónak korteskedtünk kövel megdobált.“ Erre ifj. Szauder István egyszerűen felpofozta a meglepett Bolyánt, mire ez a tűzérel együtt távozni akart. De Hogenbuk és Szauder utánuk mentek és az udvaron verekedést kezdtek velük, úgy hogy a tűzérén vérvér sebet ejtettek. Erre a tűzér kirántotta kardját és vagdalkozni kezdett, miközben Szaudert a jobb kezén súlyosan megsebezte. Ekkor a csendőrök is közbeléptek és elvették a tűzértől a kardját ki erre futásnak eredt. Az egyik csendőr a sebeitől már erősen vérvér után vetette magát, ezt utol is érte, ki azonban visszafordult és olyat sujtott kardhüvelyével a csendőrré, hogy az menten eszméletlenül terült el a földön. Ekközben már a tűzér is a sok vérvesztéstől elgyengülve összeroskadt, mikor is az időközben odaért. Vilheim István rugdálni és rángatni kezdte. Midőn azonban látta, hogy már alig van élet a katonában kocsira f-kette és beküldte Esztergomba, hol most a kórházban fekszik. Így mulatnak vasárnaponként a jó kőbölkutiak.

— **Akit más helyett fogtak el.** Mult hó 27-iki lapunkban megírtuk, hogy a csendőrség körözölevél alapján letartóztatta Dömösön Feldmann Jenő kereskedősegédet, aki Lengyel Rudolf ottani kereskedőnél volt alkalmazásban. A csendőrség beszállította a fiatal embert a helybeli járásbíróhoz, hol azonban kiderült, hogy nem azonos a körözött Feldmann Jenővel, mire a vizsgálóbíró nyomban szabadon bocsátotta.

— **Póstahajó járatok megszüntetése.** A Duna-gőzhajózási Társaság a Linz-Bécs-Budapest közötti pósthajójáratokat október 1-ével megszüntette a folyó évre.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminis-ter Pakot Lajos komáromi kir. törvényszéki betétszerkesztő segédlekkönyvezetőt kit városunkban ismertek betétszerkesztő telekkönyv-vezetővé nevezte ki.

— **A Duna halottja.** Megírtuk, hogy Pretner István munkás a kovácspataki uszoda szét-szedése alkalmával egy lazán álló deszkáról a Dunaába csúszott s mire társai segítségére siettek, a szerencsétlen ember eltűnt a hullámokban. Családja Pretner holttestét mindenütt kerestette, de a Duna azt csak most adta vissza. Egész Vácig levitte a viz s a fegyház előtt dobta partra. Vácrol azonnal értesítették az

elhunyt itt lakó családját, mely pénteken a végső tisztességgadásra meg is jelent és siremléket állított halottjának a temetőben.

— **Elfogott zsebmetsző.** Lapunk mult számában megírtuk, hogy Benyó József tokodi bányamunkás zsebéből alvás közben 36 korona készpénzt elloptak a kocsmában. A csendőrség — mint tokodról jelentik — a tettest Schwobn Hermanné szül. Rosenschein Róza tokodi lakos személyében kiderítette és feljelentette a járásbírósnál.

x **Üzlet áthelyezés.** Tisztelettel értesitem a t. megrendelőimet valamint a n. é. közönséget, hogy cipész üzletemet, mely eddig Szt. Tamás, Kápolna tér. 21. szám alatt volt, október hó 1-től Széchenyi-tér 37. szám alá helyeztem. További jóindulatú támogatását kérve vagyok teljes tisztelettel Lencsés János cipész.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: GERENDAY JÓZSEF

### Nyitltér.\*)

#### Kávéház átvétel.

Alolirott mély tisztelettel hozom tudomására a t. közönségnek, hogy a Neubauer Mihály ur tulajdonát képezett „Központi kávéházat“ f. é. október hó 1-én átvettem, illetve megvettem, s azt a legkényesebb igényeknek megfelelően felszerelve, október hó 1-én hangversennyel ünnepélyesen megnyitottam.

Kérem a t. közönséget, hogy a régi tulajdonos irányában táplált jóindulatot tölem se vonja meg, ígérve, hogy minden lehető el fogok követni, hogy t. vendégeim igényeit és kényelmét minden tekintetben kielégítem.

Tisztelettel  
**Neubauer János,**  
a Központi kávéház tulajdonosa.

### Kiadó uri ház.

A belvárosban egy öt szobából álló uri ház, fedett üveg folyosóval, melyben egy külön utcai szoba és előszoba is van, bármely órában kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

**MAGGI-féle**

leves-és étel-**IZESÍTŐ**

a kereszt csillaggal

javítja a leves, főzelék stb. ízét.

Készíti Maggi Gyula és Tsa. Bragenz.

Kapható minden fűszer-és csemege-üzletben.

## Miért nem kér mutatványszámot?

**Ha** szinmagyar, független politikanak és szókimondó állásfoglalásnak hive. **Ha** már reggel akarja olvasni az előző napi egész országgyűlést.

**Ha** korán reggel akarja ujságját megkapni, **Ha** gyönyörű fényképekben akarja látni a fontosabb eseményeket.

**Ha** félnapal korábban akarja olvasni azt, a mi az előző napon történt. **Ha** a közgazdaságról teljesen tiszta képet akar látni és a teljes áru- és értéktőzsdei tudósítást.

**Ha** a világ összes eseményeiről gyorsan akar értesülni. **Ha** ingyen és bérme. akar kapni egy teljes regény-könyvtárt, karácsonyra bő tartalmu diszalbumot

akkor fizessen elő a

## MAGYAR HIRLAP

— czimű független politikai napilapra. —

**Előfizetési árai:** Havonkint Kor. 2 40 | Félévenkint Kor. 14.—  
Negyedévenkint 7— | Évenkint 28.—

**Ha** ingyen akar mutatványszámhoz jutni, úgy forduljon a kiadóhivatalhoz: **BUDAPEST, V. ker., HONVÉD-UTCZA 10. sz.**

## Keil-lakk

legkitűnőbb mázólo-szer puha padló számára.

KEIL-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.  
KEIL-féle fehér „Glasur“ fénymáz 90 fillér.  
KEIL-féle arany fénymáz képkereteknek 40 fill.  
KEIL-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

**JEDLICKA REZSŐNÉL ESZTERGOM, (Kossuth Lajos) Buda-utca 503. sz.**